

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROTARU, EUGEN

Privește-te în oglindă! / Eugen Rotaru ; ed. îngrijită, pref. și
argument de Maria Rotaru. - București : Eikon, 2024
ISBN 978-606-49-0976-3

I. Rotaru, Maria (ed. ; pref. ; argument)

821.135.1

Editor: Valentin Ajder

EUGEN ROTARU

Privește-te în oglindă

Ediție îngrijită, prefață și argument
de Maria Rotaru

E I K O N
București, 2024

CUPRINS

Prefață	5
FILIERA BRÂNCUȘI sau ADIO, MAESTRE!	15
SUB URSA MARE	141
CUIBUL	251
EXAMENE, EXAMENE sau AGRONOM DE BUCUREȘTI	329
ÎNTÂLNIRE DE GRADUL 4 (sau Orașul nostru de la graniță)	397
Fotografii	461

replică asemănătoare, din trecut, când Jack își prezentase, la Teatrul de Comedie – director atunci Silviu Stănculescu, drag și simpatic tuturor –, musicalul *Așa e teatrul* (inclus în al doilea volum *in memoriam* al editurii Eikon, *Făcătorii de lumină*). Replica seniorilor actori a fost: „Trebuie să cântăm și să dansăm... E prea multă muncă, e prea greu!”. Atunci era munca, acum erau banii. La urma-urmei, fiecare creație, oricât de mică, își are timpul ei.

FILIERA BRÂNCUȘI sau ADIO, MAESTRE!

(Scenariu pentru film sau piesă de teatru)

de Eugen ROTARU

PERSONAJE:

CONSTANTIN BRÂNCUȘI (hologramă) – sculptor
MELBOURNE BADST – critic de artă, exeget Brâncuși, șef
catedră artă modernă – N.Y.U. – SUA
MARGARET BADST – soția lui MELBOURNE BADST
SYDNEY ROTH – specialist în Brâncuși, custode la Smithsonian
Institute, WASHINGTON – SUA
COFFY BRAHMS – șef catedră artă modernă – SORBONA și
HARVARD
CAPU CÂMPINEANU – istoric de artă și expert oficial Brâncuși –
ROMÂNIA
PAUL NAZARIAN – șef al pieței antichități și artă modernă –
S.U.A.
RAOUL CASTRO – șef al pieței de antichități – FRANȚA
ALICE ISTRĂTESCU – executor testamentar Brâncuși – FRANȚA
MARIA – ANGELA LEVITTI – specialistă în schițe și semnă-
turi Brâncuși – ITALIA
VERONICA RAUHE – expert în Brâncuși, casa Sotheby's
FRANKFURT – GERMANIA
CARLO NEGROPONTE – diplomat de carieră / martor la proces
CAMELIA – femeie în casă și chiar mai mult
MOHAMUD ABDUL – custodele Muzeului RODIN din PARIS
PRINȚUL HUSSEIN – proprietar a 570 galerii de artă –
DUBAI, EMIRATELE ARABE UNITE
AISHA – soția Prințului Hussein
SFĂTUITORUL – omul de încredere al Prințului Hussein
OMAR – secretarul/șeful de cabinet al Prințului Hussein
HASSAN – un angajat al Prințului Hussein
STRĂINUL (ERICH VAN EYCK) – patronul galeriei masonice
de artă a Universității din BRUXELLES – BELGIA

Piticul – șoferul și omul de încredere al STRĂINULUI
Portarul unui building de birouri

Comentatorul TV

Ziariști

Instructorul AISHEI

PERSONAJE – statui celebre semnate CONSTANTIN BRÂNCUȘI:

COCOȘUL

MUZA ADORMITĂ

STĂPÂNA NOPTII (NEGRESA)

FATA CU TREI FEȚE

CULINA – CUMINȚENIA PĂMÂNTULUI

SĂRUTUL

ACTUL I

ANUL ACȚIUNII: 1996...

NEW YORK INT. CAMERA DE ZI, CASA BADST, SPAȚIU
GENEROS CU DESCHIDERE CĂTRE ORAȘ, UNDE SE VEDE
EMPIRE... NOAPTEA

*Pereții sunt plini de tablouri înrămate și pânze dispa-
rate, schițe și semnături supradimensionate, câteva bronzuri ce
pot face parte din decorul permanent, un epidiascop modern cu
care se va lucra pentru vizualizarea unor scheme; diferite
specimene de semnături ale unor nume celebre din istoria artei,
iar în plan central, semnătura olografă a lui Brâncuși sub
celebra sa fotografie „Brâncuși în poartă”. Camera de zi are
două uși pe dreapta – de intrare și dormitor și două uși pe
stânga – către sufragerie și un W.C. de serviciu. Pe peretele din
spate al camerei se găsesc cinci fante obturate fie cu pânză, fie
cu lemn, având aspectul de seifuri în perete, seifuri din care vor
ieși statuile – personaje și în care se vor întoarce după fiecare
acțiune. Întineric, din W.C.-ul de serviciu, prin ușa deschisă, un
fascicul de raze luminoase mătură încăperea. Stânga-dreapta,
pe aliniamentul de centru, tronează pe două șevalet, două
tablouri: Sisley – „Inundație la Port Marly” și Durer – „Adam și
Eva”.*

INTERIOR DORMITOR CASA BADST. STÂNGA/ DREAPTA
SCENEI SUNT PROIECTATE DOUĂ PLASME, CARE VOR
RĂMÂNE PERMANENTE DE-A LUNGUL ÎNTREGII PIESE. ÎN
PATUL DUBLU DIN MIJLOCUL CAMEREI DORM MEL ȘI
MARGRET. MEL ARE UN SOMN AGITAT.
PĂTRUNDEM ÎN COȘMARUL LUI.

*Într-o sală imensă, goală, pe un scaun stă Mel. În fața
lui un șevalet întors cu spatele, pe el tronează un tablou de
mărime medie pe care noi nu îl vedem. Pe o ușă din fața
șevaletului, deci cu fața la Mel, intră un pitic, îmbrăcat în costum
de epocă renașcentistă. Poartă, sau nu, o mască. Piticul se
apropie de șevalet, studiază fugar tabloul și pe o foaie de hârtie
prinsă pe spatele șevaletului notează ceva. Se îndreaptă către
ușa pe care a intrat, se oprește în cadrul ei, își scoate masca și
râde fără zgomot, se întoarce și trânteste ușa cu putere. În
același timp începe să sune telefonul. La zgomotul bușiturii și al
telefonului, Mel sare din somn. Telefonul insistă...*

MEL: Te rog, răspunde tu... trebuie să fie Syd!

MARGRET: Și ce să-i spun?

MEL: Să vină încoace... pentru altcineva, nu sunt acasă!

MARGRET: Alo... bună dimineața, da... casa Badst... cine-l caută?
Da, domnule Syd, soțul meu vă așteaptă... toată
casa e în picioare... sau mai bine zis... la picioare!!!
Da... eu sunt soția... vă mulțumesc... îmi va face
plăcere... nici un deranj! La revedere! (*schimbând
tonul*) Mel... îți repet de 30 de ani.

MEL: Atunci nu-mi mai spune și astăzi!

MARGRET: Dacă știai că aștepti pe cineva, trebuia să te
trezești mai devreme... eu nu sunt datoare să
accept programul tău... mai ales așa de
dimineață... chiar nu poți nici măcar pe soția ta
s-o menajezi? În mizeria asta vrei să primești
musafiri?MEL: Nu e mizerie. E dezordine artistică în curs de aranjare...
iar pentru efort, sunt demn de admirație!

MARGRET: Nu ești normal!

MEL: Un artist normal este anost... vrei un soț anost?

MARGRET: Și Syd ăsta, cine mai e?
(*aranjează câteva obiecte prin camera de zi în care se mutaseră între timp*)

MEL: Syd... Syd Rotha... colegul meu de facultate... mare specialist în Brâncuși... nu se poate să nu fi auzit de el... lucrează la Washington... e custode la Smithsonian Institute.

EXT. STRADĂ NEW YORK, CARTIER ELEGANT...

Syd Rotha privește tablitele de la intrarea într-un building de birouri. Urmărește tablitele cu privirea și se oprește pe „Evaluări opere de artă”. Intră.

INT. BLOC BIROURI.

(*În holul spațios, un portar blochează intrarea spre interior.*)

PORTARUL: Bună dimineața! Domnule...?

SYD: Bună dimineața... Mă numesc Syd Rotha...

PORTARUL: (*urmărind cu creionul pe o hârtie*)... Rotha... Rotha... Syd, da, domnule, comisarul șef vă așteaptă... camera 1001... (*îi atârnă de gât un ecuson cu numărul 1*)... sunteți primul pe ziua de astăzi. Pofțiți, pe aici... (*îl însoțește până la lift*)... etajul 10, domnule Rotha...

SYD: Vă mulțumesc...

INT. LIFT.

Prin pereții de sticlă ai liftului, Syd urmărește arhitectura interioară a blocului. Liftul se oprește.

INT BLOC. ETAJ BIROURI.

Syd iese din lift și caută cu privirea camera 1001. O găsește și bate la ușă. I se răspunde și intră într-o cameră mare unde, la

singurul birou din cameră, tronează Paul Nazarian comisarul șef al pieței de artă din New York.

INTERIOR BIROU NAZARIAN.

SYD: Bună dimineața, Paul!

PAUL: Bună dimineața, Syd!

SYD: M-ai chemat, am venit! Dar portarul zicea că mă așteaptă domnul comisar șef...

PAUL: Eu sunt comisarul șef!!!

SYD: Ei, nu vorbi... Al cui și de când?

PAUL: Al pieței de artă din Statele Unite... începând de azi!!!

SYD: Și aparții?

PAUL: De FBI...

SYD: Bună treabă... mafiotul șef al artei din New York... agent FBI...

PAUL: Pardon... comisar șef...

SYD: Tu ești armean?

PAUL: Dacă Nazarian e nume etrusc atunci sunt etrusc... sigur că sunt armean... a doua generație în America... părinții mei au plecat din Persia în România și din România au venit aici...

SYD: Să nu-mi spui că vorbești românește?!

PAUL: La fel de bine ca tine...

SYD: Eu sunt american de etnie... israelian...

PAUL: Și în Israel... ce erai?

SYD: Eram israelian de etnie... român!

PAUL: Și în România?

SYD: Eram român de etnie... evreu...

PAUL: Cum o iei, cum o întorci, tot peste evrei dai...

SYD: Și peste armeni... Tahles... spun evreii... povești... spune ce m-a adus la tine?

PAUL: Ca specialist în sculptură, și mai ales ca expert în Brâncuși, fiind custode la *Smithsonian Institute* am nevoie de tine fiindcă, dintr-odată, piața de artă a

fost inundată de o mulțime de piese semnate de francezul român Constantin Brancoussi...

SYD: Și ce e cu asta?

PAUL: N-ar fi nimic dacă de comerțul cu artă nu ar fi, brusc, foarte interesată toată lumea arabă!

(Pe plasma existentă în birou apare semnalul de Breaking News)

PAUL: Să urmărim știrile!

COMENTATORUL TV: Conform ultimelor informații media, Elveția va desecretiza conturile bancare în relația directă cu Statele Unite. Nimeni nu își va mai putea ascunde banii în băncile elvețiene... nici americanii, dar nici teroriștii... Departamentul de stat american, prin purtătorul de cuvânt, a pledat sâmbătă pentru o "renaștere transatlantică" astfel încât Statele Unite și Europa să abordeze împreună amenințări comune, de la războaie și sărăcie până la schimbările climatice. Șeful diplomației americane a subliniat că acordul transatlantic de liber schimb (T-TIP), aflat în curs de negociere, este un proiect cheie al acestei "renașteri".

SYD: Și pentru ce s-a înființat acest birou?

PAUL: Pentru a putea face față provocărilor de tot felul... mai ales în artă... marile investiții se fac acum în artă... nu în aur, nu în petrol și mai ales nu în bănci... Pentru a urmări fenomenele ce se petrec în comerțul cu artă, FBI a înființat acest birou, m-a adus pe mine și eu te-am adus pe tine... Să nu uit să-ți spun că suntem invitați la prânz de prietenul Mel...

[Sună un telefon și Paul răspunde în timp ce îi aruncă pe masă un dosar pe care scrie: (aparatură focalizează în prim plan pe cele două plasmе)]

„FILIERA BRÂNCUȘI”

PAUL: *(acoperă cu mâna receptorul și își continuă ideile)* Ai totul în dosar... vorbim la Mel...

DOUĂ ZILE MAI DEVREME. BUCHAREST – ROMÂNIA.
INTERIOR SEDIUL REDACȚIEI REVISTEI „ARTA”
(indicația e scrisă pe cele două plasmе.)

(Este o ședință de redacție. Redactorul șef Capu Câmpineanu, extrem de nervos, le vorbește jurnaliștilor lui, gesticulând cu o revistă în mână.)

CAPU: Cine a fost ieri cap-limpede?

ZIARIST 1: Eu...

CAPU: Ai solicitat aprobarea pentru a publica o asemenea știre? Auziți, oameni buni, titlu de articol... „Invația Brâncuși în România”

ZIARIST 1: Domnule Câmpineanu, eu am crezut și încă mai cred că trăim într-o țară democratică...

CAPU: Domnul meu... ai crezut greșit... democrația în această țară se termină la ușa acestei redacții... s-a înțeles? Dacă ai ceva de obiectat treci pe la casierie să-ți iei lichidarea! Vreau să știți cu toții că această știre a bulversat toată piața mondială... a făcut-o varză... în două zile voi fi la Consiliul Mondial de la New York unde trebuie să răspund pentru prostiile făcute de oamenii mei... Nu admit asemenea greșeli... sunteți ziariști profesionalizați în artă, nu în cazuri mondene. Faceți meseria asta cu capul, nu cu ceea